

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор _____ Раҳмон Д.С.
«_____» декабри соли 2022

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар – МДТ “Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ” ба диссертатсия ва автореферати Раҷабова Фирӯза Садриддиновна дар мавзӯи «Методикаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфарҳангии донишгоҳҳои омӯзгорӣ» аз рӯйи ихтисоси 13.00.08. - Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.04-Назария ва методикаи фанҳои гуманитарӣ), ки дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA-47-и назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ пешниҳод шудааст

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот. Мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионии интихобнамудаи Раҷабова Фирӯза Садриддиновна бе шак мубрам буда, ба яке аз масъалаҳои замонавӣ – ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфарҳангии донишгоҳҳои омӯзгорӣ бахшида шудааст. Низомии муносибатҳои нави дар соҳаи маориф ба амаломеда низ бо тамоми мубрами талаботи навро ба истифодаи усулҳои баланд бардоштани дараҷаи салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён ба миён мегузорад.

Масъалаи мазкур дар ҳуҷҷатҳои меъёрии ба соҳаи маориф тааллуқдошта низ инъикос гардидааст, ки дар онҳо ба таври махсус зарурати тибқи талаботи замон ба роҳ мондани навсозии таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии педагогӣ зикр карда шудааст.

Вобаста ба фикрҳои ғавқузикр аз ҷониби Раҷабова Фирӯза Садриддиновна ба сифати рисолаи илмӣ интихоб намудани мавзуи “Методикаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфарҳангии донишгоҳҳои омӯзгорӣ” ба маврид мебошад. Аз ҷониби дигар, масъалаи роҳҳои беҳбуд бахшидани ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии педагогӣ то имрӯз дар шароити муҳити бисёрфарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби олимони ба таври мукамал таҳқиқ нашудааст.

Бояд зикр намуд, ки соҳиби дониш будан оид ба соҳаҳои гуногуни илм барои маълумотнок гаштан нокифоя буда, донишҷӯи муосир бояд эҷодкор бошад, истифодаи дурусти технологияҳоро донад, донишҳои назариявиро дар амал татбиқ карда тавонад. Маҳз ҳамин нуқтаҳои муҳим асоси таҳқиқоти анҷомдодаи унвонҷӯ Раҷабова Фирӯза Садриддиновнаро ташкил медиҳанд.

Тавре ки унвонҷӯ ибраз медорад, имрӯз дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шахси маърифатнок ҳамзамон бо забони тоҷикӣ боз забони русӣ - забони муоширати байналмилалӣ, инчунин забонҳои аврупоӣ (англисӣ, олмонӣ, фаронсавӣ) ва осӣёӣ (арабӣ, ҷопонӣ, чинӣ, куриёӣ)-ро медонанд. Дар қатори забони модарӣ донишдони дигар забонҳо имконият медиҳад, ки натавонад бо фарҳанги халқҳои гуногун ошноӣ пайдо гардад, балки ҳамчунин зебӣ ва хусусияти фарҳанги худ идрок карда шавад.

Дар методикаи муосири ватанӣ ва хориҷӣ айни замон тавҷеҳ ва тафсири муҳталифи мафҳуми «салоҳиятмандии байнифарҳангӣ» вуҷуд дорад. Салоҳиятмандии байнифарҳангӣ ҳамчун қобилияти муқоисасозии умумиятҳои забонӣ-фарҳангии мавриди омӯзиши пайваستا, эзоҳдиҳии тафовутҳои байнифарҳангӣ ва мувофиқан амал намудан дар ҳолатҳои ҳалалдор шудани ҳамдигарфаҳмии байнифарҳангӣ фаҳмида мешавад.

Ба андешаи муаллифи диссертатсия, тибқи таҳлили адабиёти психологӣ-педагогӣ, бо вуҷуди як силсилаи томи асарҳо бахшида ба

пажӯҳиши ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангӣ то ҳол дар илми педагогика ва методикаи таълими забонҳои хориҷӣ моҳият, мундариҷа ва таркиби падидаи иҷтимоию фарҳангии мавриди таҳқиқоти мо амиқан *нокифоя омӯхта шудаанд*. Ҳамаи ин *мубрам будани* коркарди назариявӣ ва амалии масъалаҳои марбут ба ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии омӯзгорони ояндаи забони хориҷиро дар раванди таълими муассисаҳои таҳсилоти олии касбии омӯзгорӣ тасдиқ менамояд. Дар муқаддима талаботи мавҷуда нисбат ба банду баста дастгоҳи илмӣ рисолаҳои илмӣ риоя карда шуда, кӯшиш ба харҷ дода шудааст, ки мубрами мавзӯи интиҳобкардашуда ба таври илмӣ асоснок карда шавад.

Мақсади таҳқиқот - аз лиҳози назариявӣ асоснок кардан ва аз тариқи озмоиш санҷидани модели ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар самаранокии технологияҳои педагогӣ зимни таълими забони хориҷӣ иборат аст.

Объекти таҳқиқот – раванди инкишофи салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён ҷиҳати истифодаи технологияҳои педагогӣ зимни таълими забони хориҷӣ.

Мавзӯи таҳқиқот - ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён зимни таълими забони хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ.

Дар заминаи мақсад, объект ва мавзӯи таҳқиқот дар рисолаи диссертатсионӣ унвонҷӯ тавонистааст, ки вазифаҳои зайлро мавриди омӯзиш қарор бидиҳад:

1. Таҳлили назариявии проблемаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии омӯзгорони ояндаи забонҳои хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ амалӣ карда шавад.

2. Вазъи рушди салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар шароитҳои низоми мавҷудаи таълими забони хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ ошкор гардонда шавад.

3. Моҳият ва мундариҷаи салоҳиятмандии байнифарҳангии омӯзгори забони хориҷӣ ва шароитҳои ташаккули онҳо дар муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгории забонӣ муайян карда шавад.

4. Имкониятҳои барномаҳои таълимии муассисаҳои таҳсилоти олии барои дар амал татбиқ намудани таъсири мутақобилаи фарҳангҳои миллӣ ҳангоми таълими забонҳои хориҷӣ ошкор карда шаванд.

5. Мундариҷаи технологияҳои бозигие, ки ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии муаллимони ояндаи забонҳои хориҷиро пешбинӣ менамоянд, коркард карда шавад.

6. Модели ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии муаллими забони хориҷӣ ва технологияи амалигардонии он дар раванди таълими факултетҳои забонҳои хориҷии муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ коркард карда шавад.

7. Меъёрҳо ва дараҷаҳои ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии муаллимони ояндаи забони хориҷӣ дар шароитҳои таълими таъҷрибавӣ-озмоишӣ муайян карда шаванд.

8. Самаранокии технологияҳои инноватсионӣ дар ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии таълими таҷрибавии омӯзгорони забони хориҷӣ ошкор ва аз лиҳози озмоишӣ санҷида шавад.

9. Тавсияҳои илмӣ-амалӣ барои муаллимони муассисаҳои таҳсилоти олии ва муаллимони забони хориҷӣ, ки ба тақомулдиҳии мундариҷаи технологияи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии муаллимони ояндаи забони хориҷӣ нигаронида шудаанд, тавҷеҳ карда шаванд.

Навгони таҳқиқоти диссертатсионӣ. Ба сифати дастоварди нав унвонҷӯ кӯшиш намудааст, ки имконияти салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯёнро дар раванди таълими забони хориҷӣ ошкор намояд; хусусиятҳои махсуси ангезаи салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯёнро дар раванди таълими забони хориҷӣ муайян намояд; аз ҷиҳати илмӣ бартарии салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди таълими забони хориҷӣ исбот

ва асоснок намояд; технологияи таваҷҷуҳ намудани донишҷӯёнро ба салоҳиятмандии байнифарҳангӣ дар раванди таълим коркард намояд.

Яке аз дастоварди муҳими диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки унвонҷӯ бо тамоми ҷузъиёт мушкилоти мавҷударо оид ба масъалаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди таълими забони хориҷӣ муайян намудааст. Дар ҷараёни гузаронидани корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ унвонҷӯ ба хулоса омадааст, ки «Методҳо, шаклҳо ва воситаҳои ташаккули муоширати байнифарҳангии касбии донишҷӯён - муаллимони ояндаи забони хориҷӣ дар рафти озмоиш дар факултетҳои забонҳои романӣ-германӣ ва забони англисии ДДОТ ба номи С. Айни ва факултети забонҳои хориҷии ДДБ ба номи Н.Хусрав, инчунин МТМУ ва литсейҳои шаҳрҳои Душанбе ва Бохтар санҷида шуданд. Дар он 430 донишҷӯ (9 гурӯҳи академӣ), 146 талабаи МТМУ ва литсейҳо ширкат варзиданд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муаллиф дар диссертатсия мавқеи худро доир ба ҷустуҷӯи роҳҳои наву самарабахши ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди таълими забони хориҷӣ муайян кардааст. Ҳамзамон, мафҳумҳои “салоҳият”, “салоҳиятмандӣ”, “салоҳиятмандии байнифарҳангӣ” аниқ ва аз нуктаи назариявӣ асоснок карда шудааст. Дар рисола дар асоси талабот нисбати омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ модели ташаккули салоҳияти байнифарҳангии донишҷӯён зимни таълими муошират бо забони ғайр, ки мақсад, вазифаҳо, муносибатҳо, принципҳо, қисматҳо, сохтор ва мундариҷаи муоширати байнифарҳангии дар шароитҳои таълим дар муассисаи таҳсилоти олии омӯзгорӣ ташаккулёбандаро фаро мегирад, коркард карда шудааст. Модели коркардшуда барои барқарорсозии асоси назариявии омодагии донишҷӯён ва самаранокии технологияҳои педагогӣ ҳангоми таълими забони хориҷӣ хидмат мерасонад, ки ба татбиқи он дар рафти таълими муносибати шахсиятӣ-фаъолиятмандӣ ба забони хориҷӣ мусоидат менамояд.

Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсиониро омӯзгорон метавонанд ба сифати коркарди ташаккули салоҳияти байнифарҳангии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ барои ташаккули мақсадноки муоширати байнифарҳангии касбии донишҷӯён, боло бурдани сифат ва самаранокии таҳсилоти забони ғайр ва омодагии касбии донишҷӯёни факултаҳои забонҳои хориҷӣ мавриди истифода қарор диҳанд.

Маводҳои таҳқиқот ҳамчунин метавонанд барои курсҳои махсус, семинарҳои махсус, таҷрибаомӯзиҳо, тренингҳо дар раванди таълими муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ истифода бурда шаванд.

Мутобиқати мукаммали таълифот, истифодаи натиҷаҳои бадастомада. Мутобиқати мукаммали таълифот дар 18 мақола инъикос ёфта, аз ҷумла 4 мақола, ки ба мавзӯи рисолаи илмӣ рабт дорад, дар нашрияҳои тақрибии тавсияшудаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъъ расидаанд. Натиҷаҳои асосии ба дастомадаи таҳқиқот дар конференсияҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, мизҳои мударвар, семинару тренингҳо васеъ баррасӣ шудаанд. Мақолаҳо мазмуну муҳтавои рисолаҳо пурра дар бар мегиранд.

Автореферат мазмунӣ асосии диссертатсияро дар бар мегирад ва ба талаботи мавҷуда ҷавобгӯ мебошад.

Дар маҷмӯъ, кори таҳқиқотии анҷомдодашуда ба унвонҷӯ имкон додааст, ки оид ба методикаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфаҳангии донишгоҳҳои омӯзгорӣ ба дастовардҳои нави илмӣ ноил гардад.

Дарачаи асосноккунии нуктаҳои илмӣ, хулоса ва тавсияҳо

Аз ҷониби унвонҷӯ ба таври муфассал таҳқиқотҳои илмӣ психологҳо, педагогҳо, файласуфон омӯхта шудааст, ки дар онҳо масъалаҳои методологӣ ва умуминазариявии ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯёну хонандагон матраҳ гардидааст. Дар қорҳои илмӣ олимони хусусиятҳои махсуси психологӣ-педагогии ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯёну хонандагон ва дар

чараёни таълим фаъолгардонии онҳо, роҳҳои самарабахши ҳалли вазифаҳои салоҳиятмандии байнифарҳангӣ, ошкор кардани шароитҳои педагогии ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии хонандагону донишҷӯён омукта шудааст.

Бояд зикр намуд, ки асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқот ягон шубҳаро ба вуҷуд намеороанд, муаллиф дониши хуби назариявӣ, қобилияти таҳлилу хулосабарорӣ, зоҳир намудани нуқтаҳои муҳими назариявиро оид ба ҳалли вазифаҳои ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони олмонӣ доро мебошад.

Пояи таҳқиқот ва дар амал татбиқҳои он, методҳои таҳқиқоти илмӣ, давраҳои озмоиши таҳқиқот ба мантиқи он мувофиқат менамоянд.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Аз асоснок гардонидани ғояҳо ва қоидаҳои асосии рисола, коркарди модели концептуалие, ки дар асоси муносибатҳои системавӣ-ҳамгирӣ, шахсиятӣ-фаъолмандӣ ва босалоҳият барои ҳалли проблемаи ташаккули салоҳияти байнифарҳангии донишҷӯён дар чараёни таълими забони хориҷӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар гузаронидани кори таҳқиқотӣ, тафсир ва тасдиқи натиҷаҳои бадастомада имкон медиҳад, иборат мебошад.

Ширкати шахсии муаллиф инчунин аз коркард ва амалисозии семинари махсус дар мавзӯи «Коммуникатсияи байнифарҳангии омӯзгори забони хориҷӣ», ки ба таълими озмоишӣ ворид карда шудааст, ва аз интиҳоби методҳо ва тарзҳои таълим бо мақсади педагогикунории кулли раванди таълими касбӣ, аз татбиқи муваққат ва роҳбарӣ ҷиҳати гузаронидани кори таҷрибавӣ-озмоишӣ, аз иҷрои муваққилонаи таҳқиқоти диссертатсионӣ, инчунин аз матолиби ба ҷоп расонда иборат мебошад.

Дараҷаи эътимодноки ва асоснокии натиҷаҳои бадастомадаро инҳо таъмин менамоянд: пуррагии муқаррароти назариявӣ, мантиқан зиддияти дохилӣ надоштани таҳқиқот, басанда будани методҳои истифодашуда

барои мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, инчунин ба кор бурда шудани методҳои математикии коркарди натиҷаҳои озмоиш ва баррасӣ гардидани натиҷаҳои таҳқиқот дар конференсияҳои байналмиллалӣ, ҷумҳуриявӣ ва донишгоҳӣ ва баҳои мусбат гирифтани онҳо, таҷрибаи амалии фаъолияти касбии педагогии муаллифи диссертатсия.

Мутобиқати диссертатсия ба талаботи низомнома оид ба дарёфти дараҷаи илмӣ.

Рисола аз муқаддима, ду боб, хулоса ва номгӯи адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Ҳаҷми кор 180 саҳифаи чопи компютериро ташкил мекунад:

Дар муқаддима перомунӣ мақсаду вазифаҳои кор ва методҳои тадқиқотӣ суҳан рафта, унвонҷӯ аппарати илмӣ рисоларо возеҳу равшан баррасӣ намудааст.

Дар боби аввал «Асосҳои назариявии ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфарҳангӣ» муносибатҳои асосӣ дар омӯзиши мафҳумҳои «салоҳият», «салоҳиятмандӣ», «салоҳиятмандии байнифарҳангӣ» таҳлил карда шудаанд, моҳият, сохтор ва мазмуни салоҳиятмандии байнифарҳангӣ мушаххас карда шуда, асосҳои педагогии ташаккулёбии салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар чараёни омӯзиши забони хориҷӣ дар донишгоҳҳои педагогӣ баррасӣ карда шудаанд; муносибати шахсиятӣ-фаъолмандӣ ба ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар муҳити этникӣ-фарҳангӣ ва омодаسازیи мутахассисони ояндаи педагогӣ ба ҳамкорӣ дар заминаи равобити байнифарҳангӣ маълум карда шудааст.

Муаллифи рисола ибраз медорад, ки яке аз мақсадҳои таълими забони хориҷӣ рушди салоҳияти коммуникативии ғайрзабонӣ аст, пас вазифаи асосии таълими забони хориҷӣ аз ташаккулдиҳии салоҳияти коммуникативӣ, яъне қобилияти омодагӣ ба амалисозии муоширати байнишахсӣ ва байнифарҳангӣ тавассути забони ғайр бо намоёндагони забон мебошад.

Мафхуми «салоҳияти коммуникативӣ», ки ба сифати мақсади ҳамгароикардашудаи таълими забони хориҷӣ амал менамояд, муоширати байнишахсӣ ва байнифарҳангии ғайрзабонӣ бо намояндагони забон дар ҳудуди аз ҷониби стандарт муайянгардида фаҳмида мешавад.

Диссертант дар асоси муносибатҳои коммуникативӣ, интегративӣ, когнитивӣ, иҷтимоӣ-фарҳангӣ, шахсиятӣ-фаъолмандӣ модели Модели ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар гурӯҳҳои бисёрэтникӣ"-ро зимни таълими муошират бо забони хориҷӣ коркард намудааст, ки ҳама қисматҳои он ба ҳам вобаста ва тобеанд ва ин яклукҳии онро тасдиқ мекунад. Асоси моделро мақсади тақомулдиҳии раванди ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ зимни таълими муошират бо забони ғайр ташкил медиҳад.

Дар боби дуюм «Технологияҳои педагогӣ дар ташаккули салоҳияти байнифарҳангии омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфарҳангӣ» масъалаҳои технологияҳои педагогӣ ҳамчун воситаи баландбардории сифати таълими забони хориҷӣ дар муассисаи таҳсилоти олии педагогӣ, масъалаҳои, технологияи фаъолияти муштаракӣ педагогии донишҷӯён дар шароити муоширати байнифарҳангӣ ва самаранокии технологияҳои педагогӣ дар ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангӣ дар давраи таълими таҷрибавии омӯзгорони ояндаи забони хориҷӣ, пешниҳод карда мешавад.

Унвонҷӯ иброз менамояд, ки предмети технологияи педагогии муосир фаъолиятҳои мутақобилаи мушаххаси амалии муаллимон ва таълимгирандагон дар ҳама гуна соҳа мебошанд, ки дар асоси сохторикунонӣ, банизомдарорӣ, барномасозӣ, алгоритмикунонӣ, стандартикунонии тарзҳо ва усулҳои таълим ё тарбия ва ғайра ташкил карда шудаанд. Дар оқибат натиҷаи мусбати устувор дар азхудкунии донишҳо, маҳоратҳо ва малакаҳо аз ҷониби мухассилин, дар ташаккули шаклҳои иҷтимоӣ-арзишӣ ва одатҳои рафтор ба даст оварда мешавад.

Раванди коркарди технологияи таълим аз муайян намудани мақсади таълим оғоз меёбад, пас созмондихӣ мувофиқи мақсади ниҳони маводи таълимӣ, ки барномаи таълимӣ муқаррар кардааст, ва интиҳоби шаклҳо, методҳо, воситаҳои таълим ба роҳ монда мешавад. Аз ҷумла, технологияҳои интерактивӣ кори муаллимонро эҷодӣ ва шавқовар меkunанд, самарабахшии таълими донишҷӯёро меафзоянд ва маҳсулнокии меҳнatro баланд мебардоранд.

Натиҷаҳои бадастовардашудаи кори таҷрибавӣ-озмоишӣ ба диссертант барои тасдиқ асос медиҳанд, ки дараҷаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён аз рӯйи ҳама нишондодҳо дар гурӯҳҳои озмоишӣ нисбат ба гурӯҳҳои санҷишӣ баланд аст, ки ин аз самарабахшии кори сомондодаи унвонҷӯ дар давраи ташаккулдиҳандаи озмоиш гувоҳӣ медиҳад. Натиҷаҳои бадастовардашуда ба туфайли татбиқгардони модели коркардшудаи раванди ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангӣ, ҳамчунин татбиқгардони шароитҳои педагогӣ имконпазир шудаанд.

Натиҷа ва хулосаҳои ба даст овардашударо метавон ҳангоми таҳқиқи масъалаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯёни донишгоҳҳои педагогӣ зимни омӯзиши забони хориҷӣ истифода бурд. Дар асоси нуқоти назариявӣ ва хулосаҳое, ки дар диссертатсия пешниҳод карда шудааст, оид ба ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ дар чараёни омӯзиши забони хориҷӣ *тавсияҳои методӣ таҳия ва коркард* шудааст.

Дар диссертатсияи тақризшаванда дар баробари муваффақиятҳои зиёд, баъзе камбудию норасоиҳо низ роҳ ёфтаанд, ки зикри чанде аз онҳо барои такмили кор минбаъд хеле муфиданд:

Камбудихои умумӣ оид ба диссертатсия:

1. Ба мақсад мувофиқ мебуд, ки дар диссертатсия натиҷаҳои ба даст омадаи унвончӯ бо натиҷаҳои таҳқиқотхоти дигар олимон муқоиса карда мешуд, махсусан олимони тоҷик.

2. Диссертант дар рисолаи хеш равшан изҳор накардааст, ки истифодаи кадом усулҳо ба ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷӯёни гуруҳҳои бисёрэтникӣ таъвият бахшаанд.

3. Матни русии автореферат низ таҳрирталаб аст.

4. Дар матни диссертатсия ва автореферат баъзе хатоҳои имлоӣ, техникӣ ва грамматикӣ ба назар мерасанд.

Аммо камбудихои нишондодашуда ҳеҷ гоҳ аҳамияти назариявӣ ва амалии диссертатсияро паст карда наметавонанд.

Рисолаи пешниҳодгардида кори мустақилонаи илмӣ анҷомёфта ба ҳисоб рафта, ҷавобгӯ ба талаботи мавҷудбуда оид ба корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ мебошад. Мақолаҳои нашрнамудаи диссертант мазмуну мундариҷаи рисоларо пурра дар бар мегиранд. Натиҷаҳои ба даст овардаи муаллиф боваринок, хулоса ва тавсияҳои манзургардида асоснок мебошанд.

Хулоса

Диссертатсияи Раҷабова Фирӯза Садриддиновна кори таҳқиқотии пурра анҷомёфта ҳисобида шуда, натиҷаҳои ба дастомада ба ихтисоси диссертатсия ҷавобгӯ мебошанд. Мазмун ва муҳтавои автореферат ва мақолаҳои илмӣ дар нашрияҳои тавсиякардаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми ҶТ, Паёми ДДОТ ба номи Садриддин Айнӣ ва Паёми ДМТ (4 номгӯи мақола), маҷмӯаҳои мақолаҳои дар дигар маҷаллаву нашрияҳо ба чоп расида (14 номгӯи мақолаҳо) ба мавзӯи таҳқиқоти илмӣ, иҷрои мақсаду вазифаҳои гузошташудаи муаллиф мувофиқат менамоянд.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисос. Диссертатсияи Раҷабова Фирӯза Садриддиновна дар мавзӯи «Методикаи ташаккули

салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷуён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфаҳангии донишгоҳҳои омӯзгорӣ» ба шифри ихтисоси 13.00.08 – Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.04 - Назария ва методикаи фанҳои гуманитарӣ) мутобиқат мекунад.

Вобаста ба мубраи, эътимодноӣ, навгонии илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқот пешниҳод карда мешавад, ки диссертатсияи мазкурро ба ҳимоя пешниҳод намудан мумкин аст.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ ба талаботи бандҳои 31 ва 33-35 Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти № 267 “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ” ва талаботи КОА – и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ буда, муаллифи он Раҷабова Фирӯза Садриддиновна барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 – Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.04 - Назария ва методикаи фанҳои гуманитарӣ) сазовор дониста мешавад.

Тақриз ба диссертатсияи Раҷабова Фирӯза Садриддиновна дар мавзӯи «Методикаи ташаккули салоҳиятмандии байнифарҳангии донишҷуён дар раванди омӯзиши забони хориҷӣ дар шароити муҳити бисёрфаҳангии донишгоҳҳои омӯзгорӣ» аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 – Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.04 - Назария ва методикаи фанҳои гуманитарӣ) аз ҷониби мудирӣ кафедраи методикаи таълими забонҳои хориҷии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ тартиб дода шуда, дар ҷаласаи кафедра 26 декабри соли 2022, таҳти қарори №5/3 муҳокима гардидааст.

Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 13 нафар.

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 13 нафар, «муқобил» - нест,
«бетараф» - нест.

Суратҷаласаи №5/3, аз 26.12.2022.

Раиси ҷаласа:

Мудири кафедраи методикаи таълими

забонҳои хориҷии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб

ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ,

номзади илмҳои филологӣ, дотсент Гуламадшоев Шокиршо
Шерзодшоевич

Ташхисгарон:

номзади илмҳои педагогӣ

Шарипов Хуршед
Алихонович

номзади илми филологӣ, дотсент,

Муродов Бахриддин
Раҳмонович

Котиби илми ҷаласа:

муаллими калони кафедраи методикаи
таълими забонҳои хориҷӣ

Давлатов Файзидин
Чамилович

«Имзоҳои н.и.ф., дотсент, Ш.Ш., Гуламадшоев, н.и.п, Х.А., Шарипов,
н.и.ф., дотсент, Б.Р., Муродов ва муаллими калон Ф.Ч. Давлатовро
тасдиқ мекунам»:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Амиров Файзуллохоча
Азизович

«26» декабри соли 2022.

Суроғаи муассисаи пешбар:

735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

шаҳри Кӯлоб, хиёбони С. Сафаров, 16

Тел: +992(83322) 2-35-06; +992(83322) 2-35-09.

E-mail: info@kgu.tj;

Сомонаи расмӣ: www.kgu.tj

